

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД УЖИЦЕ

СКУПШТИНА ГРАДА
I Број: 06-24/22-8
Датум: 30.11.2022.године

На основу члана 13. став 1. тачка 3. Закона о родној равноправности ("Службени гласник РС" број 52/21) и члана 60. став 1. тачка 5. Статута града Ужица ("Службени лист града Ужица" број 4/19) Скупштина града на седници одржаној 30. новембра 2022. године, донела је

ОДЛУКУ

- I Усваја се Локални акциони план за родну равноправност града Ужица 2022-2027.
- II Одлуку објавити у "Службеном листу града Ужица".

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Бранислав Митровић

ГРАД УЖИЦЕ

+381 (0) 31 590 135 • e-mail: predsednikskupstine@uzice.rs

ГРАД УЖИЦЕ

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ ГРАДА УЖИЦА 2022 - 2027

1.1. Увод

„Родна равноправност претпоставља да у једном друштву, заједници или организацији постоје једнаке могућности за жене, мушкарце и особе другачијих родних идентитета, да допринесу културном, политичком, економском и социјалном напретку, као и да имају једнаке могућности да уживају све користи и добробити од напретка једне заједнице“.

(Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу)

Равноправност жена и мушкараца јесте један од основних начела у законодавном систему Републике Србије, посебно после доношења Устава Републике Србије из 2006. године. Женска људска права су неодвојиви део универзалних људских права, и у складу са свим међународним документима, морају бити гарантована, поштована и заштићена, те је веома важно препознавање и спречавање дискриминације жена. За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота.

Овим документом се утврђује целокупна локална политика у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као један од елемената модернизације и демократизације друштва, у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, у складу са политиком једнаких могућности прокламованом у Уставу Републике Србије (члан 15). Локалним акционим планом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности обухваћене су области које се тичу учешћа жена у креирању политика и у доношењу одлука у области економије, образовања, здравља, насиља над женама јер су ове области кључне за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности.

Акционим планом се утврђују активности које ће се спроводити у периоду од 2023. године до 2027.године. Детаљно планирање и спровђење активности извршено је за четири приоритетне области (У даљем тексту Општи циљеви) које су као такве идентификоване од стране радне групе за израду Акционог плана према потребама жена на територији града Ужица.

Акциони план је усаглашен са релевантним стратешким документима које је донела Влада Републике Србије.

Методологија израде Акционог плана

У процесу израде Акционог плана примењен је партиципативни метод, заступљен у свим фазама процеса.

Прикупљање података обављено је уз подршку локалних партнера-институција, организација и удружења са територије града Ужица.

Дефинисани су циљеви и активности, све у складу са правним оквиром за област родне равноправности, а нарочито са Националним стратешким документима за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности, као и са надлежностима локалне самоуправе.

Као извори података коришћени су званични подаци Републичког завода за статистику, Националне службе за запошљавање, Градских школа, Регионалне привредне коморе, Дома здравља Ужице, Центра за Социјални рад Ужице, Полицијске управе Ужице, НВО и удружења грађана града, као и документација локалне самоуправе.

Увођење родне равноправности у политике јавне управе и у све области друштвеног живота захтева деловање у смислу повећања знања о узроцима и последицама дискриминације по основу пола.

Примена политике једнаких могућности и родне равноправности подразумева употребу недискриминаторног, родно осетљивог језика. Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности, чије се активности односе на период до 2015. године, препоручила је увођење недискриминаторне терминологије и

стандардизацију српског језика у погледу правилне употребе рода и одговарајућих израза у прописима и комуникацији.

У недостатку стандардизоване терминологије родне равноправности, уједначено је значење појединих израза који се користе у овој стратегији, тако да поједини наведени појмови имају следеће значење:

а) „род” означава друштвено успостављене улоге, положаје и статусе жена и мушкараца у јавном и приватном животу, а из којих услед друштвених, културних и историјских разлика проистиче дискриминација заснована на биолошкој припадности одређеном полу;

б) „пол” се односи на биолошке карактеристике лица;

в) „родна равноправност” подразумева равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај, једнаке могућности за остваривање својих права и једнаку корист од остварених резултата у складу са Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима;

г) „родна равноправност у јавним политикама” подразумева да родна равноправност постаје део планирања, израде и примене јавних политика, закона, програма и мера; потребе, приоритети и специфични положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, систематски се укључују у јавне политике и активно се разматрају њихови ефекти на положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, у свим фазама (планирања, израде, примене, надзирања и вредновања) и на свим нивоима, уз равноправно учешће жена и мушкараца у овим процесима;

д) „родна перспектива” представља уважавање родних различитости у односној области јавне политике;

ђ) „родно осетљив језик” јесте језик родне равноправности;

е) „родно одговорно буџетирање” представља увођење начела родне равноправности у буџетски процес; подразумева родну анализу буџета и укључивање родне перспективе у све буџетске процесе и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности;

ж) „рањива група” подразумева део становништва који има неке посебне карактеристике или се налази у ситуацији због које је изложен вишем ризику од дискриминације и дискриминаторског поступања од осталих.

Дискриминација може бити директна, индиректна, али и системска. Управо је то она дискриминација која

специфичне потребе једне групе, овде условљене родним улогама, не препознаје односно не узима у обзир. Наведено се најбоље може видети у погледу права особа са инвалидитетом, у случајевима неприступачних објеката, тј. када у објектима не постоје рампе, лифтови и сл. Препреке не морају бити само физичке, него и културне. Познат је податак да жене ређе возе аутомобиле од мушкараца, те укидање градских и приградских аутобуских линија неоповољније утиче на жене него на мушкарце.

Имајући у виду наведено, осим законских решења, потребне су и додатне мере којима би се могућности мушкараца и жена изједначиле, односно неутралисала неравноправност која произилази из родних стереотипа (афирмативне мере). Међутим, да афирмативне мере не би биле потребне, неопходно је трансформисати родне улоге и обрасце које доводе до неравноправности и то управо увођењем родне перспективе.

Сама израда ЛАП-а прошла је кроз следеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде ЛАП-а
2. Анализа контекста
3. Стратешко и акционо планирање
4. Процес јавне расправе
5. Усвајање стратешког документа од стране Скупштине града

Основни принципи на којима се заснива стратешко планирање у области родне равноправности на територији Града Ужица су:

1. поштовање људских права, достојанства и интегритета личности, као и уважавање различитости,
2. солидарност, правичност и једнаке могућности за све, без дискриминације по било којој основи,
3. подршка личном и друштвеном оснаживању жена, нарочито припадница рањивих група,

4. јавност и транспарентност у спровођењу мера и одговорност државе у постизању родне равноправности,
5. заједнички ангажман жена и мушкараца и њихово партнерство у остваривању родне равноправности,
6. узимање у обзир економских, социјалних, административних, буџетских и других могућности,
7. континуираност планирања,
8. координација, сарадња и стратешко партнерство државног, пословног и цивилног сектора у постизању родне равноправности,
9. конзистентност и усклађеност са преузетим обавезама у процесу европских интеграција.

1.1.1. Основни географски подаци

Према степену развијености јединица локалних самоуправа, Град Ужице спада у прву групу чији је степен развијености изнад републичког просека.

Ужице је један од највећих градова Западне Србије и представља административни, привредни и културни центар по површини највећег округа у Србији – Златиборског округа. Златиборски округ се простире на површини од 6.172 км² и у њему живи 284.929 становника. Округ обухвата 10 локалних самоуправа – девет општина: Ариље, Бајина Башта, Чајетина, Косјерић, Нова Варош, Пожега, Прибој, Пријепоље, Сјеница и град Ужице. Ужице се налази у регији која представља тремеђу између Републике Србије, Црне Горе и Републике Српске и приближно је подједнако удаљено од престоница Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (Ужице – Београд 200 км, Ужице – Подгорица 235 км, Ужице – Сарајево 190 км). Територија града Ужице лежи у југозападном делу Србије, односно у централном делу Златиборског округа. Простире се на 666,15 км² површине (0.77% територије Републике).

1.1.2. ВИТАЛНИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

- По попису из 2011.године, у граду Ужицу, на површини од 667 км² живи 78.018 становника, тако да је просечна густина насељености 117 становника/ км²;
- У градском подручју живи 75% укупног становништва, а 25% у приградском подручју.
- Према попису из 2002.год., просечна старост становника Ужица је била 39,2 године (38,3 мушкарци и 40,0 жене);
- Увидом у податке који говоре о кретању броја становника на подручју Златиборског округа, може се закључити да у периоду између три пописа у Ужицу је смањен број становника за -2,7%.
- Евидентан је тренд исељавања, нарочито младих, високо-образованих у веће центре (Београд, Нови Сад);
- Према резултатима Пописа евидентирано је 24.745 породица. Од укупног броја породица: 27.5% су породице без деце 32% породица имају једно дете, 37% двоје, 3.5% троје, 0.2% четворо, док само 0.06% има петоро и више деце породице које имају децу млађу од 25 година заступљене су са 56%.
- Образовна структура - Према расположивим подацима РЗС, структура становништва старог 15 и више година према степену школске спреме, може се закључити да: 5% становништва без школске спреме; 37% становништва има завршену основну школу; 49% становништва је са завршеном средњом школом; 5,2% има више, а 6,2% високо образовање. Од укупног броја, пунолетно становништво броји 66.626, док је предшколске деце било 5.191; Према активности, 40.023 лица се убрајају у активно становништво.
- Активно становништво – становништво старости од 30 до 65 година је заступљено са 51.51% у укупном становништву. Млади, узраста 16 до 29 година чине 12.71%. Деца до 15 година чине 19.09% у односу на укупно са 26.6% (деца – 19.09% и стари преко 65 година са 16.7%).
- Од укупног броја становника, 98% чини српско становништво. Поред српског становништва на подручју града Ужица живе и: Црногорци, Југословени, Хрвати, Роми, Македонци, Муслимани, Словенци, Мађари, Руси, Бошњаци, Словаци, Буњевци, Русини, Албанци, Немци, Украјинци и Бугари.
- Просечна густина насељености је 105 становника по квадратном километру; Природни прираштај има негативне вредности -5; Стопа живорођених 9 ; Стопа умрлих 14.

- **Запосленост** - Анализом података који говоре о структури запослених према секторима делатности, можемо закључити да је: (1) 10% запослено у области саобраћаја и веза, (2) 14% у области здравства и социјалног рада, (3) 34% у прерађивачкој индустрији, (4) 9% у грађевинарству, (5) 7% у образовању, (6) 9% у трговини на велико и мало и (7) 4% у државној управи (установама и предузећима) и соц.осигурању.

Табела 1- Тенденције у промени броја становника, Извор: Републички завод за статистику - РЗС			
Година	Укупан број становника	Промена броја становника	Индекс промене броја становника
1948	45.667	-	-
1953	50.755	5.088	111,1
1961	57.062	6.307	112,4
1971	67.555	10.493	118,4
1981	77.049	9.494	114,1
1991	82.303	5.254	106,8
2002	83.022	719	100,8
2011	78.040	-4.982	93,9

Табела 2.- Структуре становништва у граду Ужичу према

националној или етничкој припадности по попису из 2011. године

Националност	Град Ужице		
	Укупно	Мушко	Женско
Срби	76089	36988	39101
Албанци	10	7	3
Бошњаци	8	4	4
Бугари	3	-	0
Буњевци	2	-	2
Власи	-	-	-
Горанци	3	2	1
Југословени	80	46	34
Мађари	22	5	17
Македонци	47	14	33
Муслимани	37	14	23
Немци	3	2	1
Роми	70	34	36
Румуни	4	1	3
Руси	33	4	29

Русини	-	-	-
Словаци	5	3	2
Словенци	12	4	8
Украјинци	2	-	2
Хрвати	69	22	47
Црногорци	144	65	79
Остали	37	20	17
Нису се изјаснили	755	362	393
Регионална припадност	12	9	3
Непознато	593	268	325
<i>Свега:</i>			

Табела 3. - Карактеристике територије града

Ужице	површина у км ²	број насеља	становништво по попису 2011. године			на км ²
			укупно	мушкарци	жене	
	667 км ²	41	78.040	37874	40166	117

1.1.3 Опис тренутне економске ситуације

Данас је Ужице центар економског развоја региона. Индустрије које се највише развијају су обојена металургија и текстилна индустрија. Ужице са општином обезбеђује 30% укупне производње у целом региону, а највећи део производње се извози. Поред индустрије, у Ужицу се развијају и индустрије као што су изградња кућа и цивилних установа, саобраћај, трговина, пољопривреда, банкарство, медицинска нега итд.¹

На подручју града Ужица у 2020. години регистровано је 838 активних привредних друштава и 2974 активних предузетника. У области привреде највећи значај за развој имају индустрија, туризам и пољопривреда. Водеће гране су металска индустрија, прерада обојених метала, текстилна индустрија. Носиоци привредне активности су: Ваљаоница бакра - Севојно, Импол – Севал, Јединство - Севојно, Први партизан, МТК Метал-комерц, АБЦ Ужице, Текстил.

Структуру непрофитног сектора чини 408 регистрованих и активних удружења, као и 6 задужбина и фондација. Пољопривредно земљиште заузима око 55% територије града. У структури пољопривредних површина највеће учешће од 35% остварују пашњаци затим њиве чије је учешће од 29%, ливаде 28% и воћњаци 8%. Оно што карактерише пољопривреду ужичког краја су узгој воћа и поврћа. На територији града Ужица у 2021. години регистровано је 7.149 пољопривредних газдинстава.

1.2. Стратешки и законски оквир

Национални стратешки и законски оквир ЛАП за родну равноправност треба да буде усклађен са међународним и националним стратешким правним и политичким оквиром дефинисаним у Националној стратегији за родну равноправност и Уставу Републике Србије, као основним или кључним документима за стратешки оквир ЛАП: Устав Републике Србије јамчи људска права утврђена потврђеним међународним уговорима, опште прихваћеним правилима међународног права и законима (члан 18. Устава РС. став 1). Устав гарантује равноправност жена и мушкараца и развој политика једнаких могућности (члан 15. Устава РС) и забрањује дискриминацију по било ком основу, укључујући и ону по основу пола (члан 21. Устава РС став 3). Закон о равноправности полова који уређује стварање једнаких могућности

остваривања права и обавеза, предузимање посебних мера за спречавање и отклањање родне дискриминације и поступак правне заштите лица изложених дискриминацији. Државни органи, органи аутономне покрајине, *органи јединица локалне самоуправе*, организације којима је поверено вршење јавних овлашћења, као и правна лица која оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, дужни су да прате остваривање равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајемчених права у овој области (члан 2. став 4).

Овај закон обавезује органе јавне власти да воде активну политику једнаких могућности у свим областима друштвеног живота (члан 3). Политика једнаких могућности подразумева постизање равноправности полова у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука које су од утицаја на положај жена и мушкараца.

Као једна од обавеза органа јединица локалне самоуправе у чл.39 овог закона прописано је да ”У процесу усвајања развојних планова и других аката, надлежни органи јединица локалне самоуправе разматрају мере и активности које су у функцији равноправности полова и остваривању једнаких могућности”.

Закон о забрани дискриминације уређује општу забрану дискриминације, облике и случајеве дискриминације и механизме заштите. Међу основама дискриминације наводи се, између осталих, пол, родни идентитет, сексуалну оријентацију, брачни и породични статус (члан 2, став 1). Закон дефинише дискриминацију на основу пола као поступање „противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком,

економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота” (члан 20. став 1).

Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу такође чини део међународног правног оквира који ЈЛС обавезује пре свега на поштовање начела ове повеље.

Међународни правни оквир који регулише области родне равноправности, елиминисање родно засноване дискриминације и отклањање насиља у породици садржан је пре свега у следећим актима: Универзална декларација УН о људским правима (1948); Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена; Резолуција Генералне

скупштине УН 34/180, 1979. („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 11/81); Конвенција УН о политичким правима жена, 1952; Конвенција о укидању свих облика расне дискриминације, 1966; Најробијска правила о побољшању будућег положаја жена, УН, 1985; Бечка декларација и Акциони програм, УН, 1993; Пекиншка декларација и Платформа за акцију, усвојена на Четвртој светској конференцији о женама, 1995; Миленијумски циљеви развоја УН, усвојени на Миленијумском самиту УН, 2000; Резолуција 1325 (2000) Савета безбедности УН, Резолуција 3521(XXX) Генералне скупштине УН Равноправност између мушкараца и жена и елиминација дискриминације према женама, 1975; Резолуција 58/142 Жене и политичка партиципација, 2003; Конвенција која се односи на дискриминацију у погледу запошљавања и занимања (МОП–К–19) 1958; Конвенција о заштити материнства (МОП–К–103) 1952; Конвенција о једнаким могућностима и третману за раднике и раднице (радници са породичним обавезама) (МОП–К–156), 1981; Конвенција о једнакости награђивања мушке и женске радне снаге за рад једнаке вредности (МОП–К–100), 1951; Генерална препорука 33 Комитета за елиминацију дискриминације жена о приступу правди, 2015, те многе друге стратегије, препоруке и документи Савета Европе и других европских институција и организација а које су од значаја за унапређивање родне равноправности, попут Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу Савета европских општина и региона (2006).

Локални акциони план за унапређење родне равноправности града Ужица ће бити усклађен са свим релевантним домаћим и међународним актима уз сагледавање локалних специфичности.

1.3. Анализа стања родне равноправности у граду Ужицу

1.3.1 Институционални механизми за родну равноправност у ЈЛС

У ЈЛС се формирају различита тела за родну равноправност – Комисија, као стално радно тело у скупштини ЈЛС и Савет за родну равноправност, који се образује у органима управе ЈЛС. Закон о родној равноправности ближе регулише основне надлежности ових механизма, а актима скупштине ЈЛС ближе се регулише састав, начин избора чланова/ца,

надлежности и начин рада ових тела.¹ У органима локалне управе постоје и лица задужена за родну равноправност.

Механизми РР у органима јавне власти. У свим органима јавне власти који имају више од 50 запослених или радно ангажованих лица, одређује се, из реда запослених, лице задужено за родну равноправност, чије надлежности прописује Закон о родној равноправности за која се захтева и да буде обучено за обављање послова везаних за родну равноправност.

1.3.2 Учешће жена у политичком и јавном животу

Правни поредак је уклонио препреке, да жене могу да бирају и буду биране, без дискриминације, да равномерно учествују у расподели функција власти, на местима одлучивања путем именовања, постављања и делегирања. Ипак, политичка пракса показује другачије, па су жене и данас, мање заступљен пол на местима одлучивања.

Од укупно 67 одборника, 27 је одборница, чиме се само испуњава законски минимум за учешће жена у законодавним органима. На челу локалне администрације је градоначелница која има два помоћника (једна је жена) а на месту заменика градоначелнице је мушкарац. Градско веће броји 9 чланова од тога је једна жена. На местима шефова 8 одборничких група су 3 жене. Шест радних тела извршне власти на челу једног је жена. Скупштина града има 25 радних тела а на челу 15 радних тела су жене. У 30 Савета месних заједница има 350 чланова мушкараца и 22 чланице а само су 2 председнице савета месних заједница. И поред овако охрабрујућих података жене су још увек ретко на позицијама извршне власти, у многим извршним одборима општине и није редак случај да на местима доношења одлука, нема жена. Ово говори о континуитету једне праксе да, што је виша позиција у институцији, односно органу, то је учешће жена мање.

Табела 4 - Број мушкараца и жена у извршним органима Града

¹ Члан 63 став 4 Закона о родној равноправности.

Функција	М	Ж
Градоначелник/ца	-	1
Градско веће	8	1
Заменик/ца градоначелника	1	-
Помоћник градоначелнице	1	1

Табела 5 - Број мушкараца и жена у Скупштини Града Ужица

Функција	Политичка странка	М	Ж
Председник/ца скупштине	Покрет позитивно Ужице	1	-
Заменик/ца председника	Српска странка напредна	1	-
Шефови/це одборничких група			
	СНС	1	-
	СДПС-СНП	-	1

	ПУПС	1	-
	СПС-ЈС	1	-
	ЗДРАВА СРБИЈА	-	1
	ПОЗИТИВНО УЖИЦЕ	-	1
	УЖИЧКА ОДБРАМБЕНА ЛИГА	1	-
	ЗАВЕТНИЦИ	1	-
Секретар/ка града	Скупштине	-	1
Одборници/е	Укупно 67 одборника/ца		
Број одборника/ца одборничким групама	у	40	27
	СНС	18	16

	СДПС-СНП	1	2
	ПУПС	1	2
	СПС-ЈС	6	1
	ЗДРАВА СРБИЈА	6	2
	ПОЗИТИВНО УЖИЦЕ	1	2
	УЖИЧКА ОДБРАМБЕНА ЛИГА	2	1
	ЗАВЕТНИЦИ	5	1

Табела 6 - Број мушкараца (М) и жена (Ж) у радним телима

Назив радног тела	М	Ж
Савет за праћење примене етичког кодекса	3	4
Кориснички савет јавних служби	3	6
Савет за родну равноправност	3	6

Савет за младе	8	7
Савет родитеља града Ужица	4	15
Савет за развој града Ужица	8	6
Савет за здравље	5	5
Зелени савет	8	7
Савет за популациону политику и деомграфију града Ужица	1	2
Локални актикорупцијски форум града Ужица	3	-
Административно мандатна комисија	4	3
Комисија за прописе	4	3
Комисија за буџет и финансије	4	3
Комисија за друштвене делатности	2	5
Комисија за родну равноправност	2	4
Комисија за комунално стамбене послове	1	6
Комисија за пољопривреду	6	1
Комисија за формирање листе кандидата за чланове надзорног одбора јавних предузећа	2	1
Комисија за представке и притужбе	3	4
Комисија за сарадњу са градовима	3	4
Комисија за планове	6	1

Комисија за јавна признања и награде	3	2
Комисија за спровођење конкурса за избор директора јавних предузећа чији је оснивач град Ужице	-	5
Комисија за решавање притужби због повреде права незаконитим или неправилним поступањем комуналног полицајца	4	1
Изборна комисија града Ужица	11	7
Изборна комисија за спровођење избора за чланове Савета месних заједница	6	8
Другостепена изборна комисија	4	1
Укупно	111	117

Табела 7 - Структура постављених лица и руководилица у Градској управи према полу

Функција	М	Ж
Начелник/ца Градске управе	3	2
Заменик/ца начелника/це	-	-
/Помоћници/це градоначелника/це	1	1
Шефови/це Одсека/зам.	14	21

Градски правобранилац/тељка	јавни/а	-	1
Заменик/ца градског правобраниоца/тељке	јавног/не	-	1
Заштитник/ца грађана/зам.		-	-
Главни/а урбаниста/киња		-	-
Заштитник/ца пацијената/киња	права	-	1
Укупно		18	25

1.3.3 Родна равноправност на тржишту рада и предузетништво

Упркос чињеници да је држава успоставила мере ради елиминисања дискриминације у области запошљавања, и даље је родни јаз веома велики. Према званичним статистичким подацима, за исти посао мушкарци у Србији плаћени су 8,7 одсто више од жена, док је просечан платни јаз 16 одсто у корист мушкараца. Највећи јаз од 10,1 одсто је међу мушкарцима и женама који имају између 40 и 49 година, 9,3 одсто је разлика у категорији оних који имају 30 до 39 година, док је најмањи јаз у платама међу старијима од 60 година, свега 0,3 одсто. Жене су свакодневно дискриминисане због брачног статуса или/и материнства и ускраћено им је њихово стварно право на рад. И даље је у Србији на разговорима за посао, готово неизбежно, питање о брачном статусу. Упркос томе што су самосталност и независност жене постали императиви 21 века, патријархални обрасци подразумевају жену у улози домаћице.

На евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Ужице у 2021. години на подручју Града Ужица

(заједно са Градском општином Севојно) је било евидентирано 3827 активних незапослених лица (месечни просек, јануар-октобар), док се број незапослених у октобру месецу 2021. године смањило знатно испод месечног просека и износи 3174 лица. У односу на период претходних шест година број евидентираних незапослених се смањило за око 26,7%. Незапослене жене у укупном броју незапослених учествују зависно од године од 52,76% (2016. године) до чак 60,58% (2017. године), у 2021. години у укупном броју незапослених 57,22% су жене. Што се тиче кретања броја незапослених жена у посматраном периоду исти прати тренд укупног броја незапослених (пад до 2019. године и пораст у 2021. години).

Табела 8 - Полна структура незапослених лица

Незапосленост	Новембар			
	2018	2019	2020	2021
Укупно незапослени	3474	3419	3742	3132
Укупно незапослених жена	1936	1943	2050	1792
Од тога жене (%)	55,73%	56,83%	54,78%	57,22%

Табела 9 - Незапослена лица према трајању незапослености и полу

	Месеци				Године					
	до 3	3-6	6-9	9-12	1-2	2-3	3-5	5-8	8-10	преко 10
<i>М</i>	215	117	172	93	183	108	133	92	56	171
<i>Ж</i>	299	146	174	111	261	145	162	135	72	287
<i>Укупно</i>	514	263	346	204	444	253	295	227	128	458

Табела 10 - Подаци за Филијалу о коришћењу мера активне политике запошљавања

М Е Р А	Укупно лица	жена
Сајмови запошљавања	-	-
Клуб за тражење посла	140	102
Обука за активно тражење посла за квалификована лица	440	252
Мотивационо-акциона обука за лица без квалификација	201	119
Радионица за провладавање стреса услед губитка посла и тренинг самоефикасности	99	86
Стручна пракса	49	38
Стицање практичних знања за неквалификована лица	22	9
Обуке за тржиште рада	10	10

Обука на захтев послодавца	127	58
Јавни радови	78	52
Субвенције за самозапошљавање	116	73
Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	83	35
Субвенције за ОСИ без радног искуства	30	19
УКУПНО	1395	853

Ако упоредимо жене у доби од 45 и више година са млађим женама и мушкарцима, приметимо да су оне најмање активне и запослене. Када се упореде са мушкарцима „вршњацима“, види се да је родни јаз велики у активности. Јаз у незапослености није присутан, али то је зато што се жене принудно „деактивирају“, односно пошто не могу да нађу запослење престају да га траже, о чему сведочи и највиша стопа неактивности управо код ових жена.

Може се закључити да је незапосленост већа код жена старије доби, што доводи у питање њихову егзистенцију и друштвену одговорност а самим тим и несигурност жене као јединке у друштву, да има одлучујућу улогу.

За разлику од мушкараца код којих је „зрело“ доба повезано и са вишом стопом запослености (упоредите стопе запослености млађих и старијих мушкараца), женама се шансе да буду запослене смањују после 45 године.

1.3.4 Родна равноправност у систему формалног образовања и васпитања

Образовне институције имају кључну улогу у развоју конкурентности радне снаге, компетентности лица која траже

запослење, унапређењу и развоју радних и предузетничких вештина и грађанског друштва оријентисаног на акцију и промене.

У граду Ужицу установе образовања заступљене су у оквиру предшколског образовања и васпитања, основног и средњошколског образовања.

Предшколска установа чија је делатност организовано васпитање и образовање, нега, исхрана, превентивно-здравствена и социјална заштита, одмор и рекреација деце предшколског узраста. У саставу Установе је 10 наменски грађених објеката и један адаптирани у Медицинској школи. Мрежа постојећих објеката покрива територију целог града и четири приградска насеља (Турица, Крчагово, Севојно и Пора). На месту директора је жена.

Основно образовање обухвата активност која се организује ради стицања квалитетних знања, умења, вештина, и формирања вредности ставова из области језичке, математичке, научне, уметничке, културне, техничке, информатичке писмености; знања и умења неопходних за живот и рад у савременом друштву и стицању основа за даље образовање.

На територији града има 11 основних школа (5 у граду Ужицу, 1 у градској општини Севојно и 6 у сеоским срединама).

У Ужицу има 6 средњих школа – Гимназија, Економска школа, Техничка школа, Техничка школа Радоје Љубичић, Уметничка школа, Медицинска школа.

Средње опште образовање ствара основу за перманентно образовање и развој личности и оспособљава за више образовне програме. Јединице које се сврставају у ову групу обезбеђују програме који су предметно оријентисани и које предају предметни наставници.

Различитим смеровима у општем средњем образовању (гимназијама) омогућава се усмеравање и наставак школовања. Ови програми припремају ученике за стручно образовање, у смислу високог струковног или за прелаз на високо образовање.

Средњим стручним образовањем обезбеђује се врста образовања у ком су поред општих образованих, наглашени специјализовани предмети. Она омогућава стицање теоретских основа и савладавање практичних вештина повезаних са постојећим или будућим занимањем, као и припремање за запошљавање. У 12 школа су директорке жене.

Делатност високог образовања остварује се кроз академске и струковне студије на основу одобрених, односно акредитованих студијских програма за стицање високог образовања на Академији Западна Србија – одсек Ужице и Педагошком факултету. На челу обих образовних институција су жене.

Табела 11 - Број мушкараца и жена у школским одборима основних и средњих школа

Р.бр.	Школа	Школски одбори		Директори/ке	
		М	Ж	М	Ж
1	Средња музичка школа "Војислав Лале Стефановић"	5	4	1	-
2	Медицинска школа	1	8	-	1
3	ТШ "Радоје Љубичић"	4	5	-	1
4	Техничка школа	3	5	1	-
5	Ужичка гимназија	5	4	1	-
6	Економска школа	1	8	-	1
7	Уметничка школа	3	6	-	1
8	ОШ "Нада Матић"	0	9	-	1
9	ОШ "Стари град"	2	7	-	1

10	Прва основна школа Краља Петра другог	2	7	1	-
11	ОШ "Душан Јерковић"	3	6	-	1
12	ОШ "Слободан Секулић"	3	6	1	-
13	ОШ "Алекса Дејовић"	4	5	-	1
14	Основна школа за образовање ученика са сметњама у развоју "Миодраг В. Матић"	3	6	-	1
15	ОШ "Миодраг Миловановић-Луне"	6	3	-	1
16	ОШ "Богосав Јанковић"	4	5	-	1
17	ОШ "Ђура Јакшић"	4	5	-	1
Укупно		53	99	5	12

Табела 12- Образовна структура становништва,

Извор: Републички завод за статистику - РЗС

	Попис 2002			Попис 2011		
	укупно	младићи	девојке	укупно	младићи	девојке
Укупно становништво 15 и	69.969	33.983	35.981	67.503	32.558	34.945

више година						
Без школске спреме	3.536	466	3.070	1.574	113	1.461
Непотпуно основно образовање	8.085	3.026	5.059	5.587	1.461	3.886
Основно образовање	17.043	7.818	9.225	13.564	6.265	7.299
Средње образовање	32.915	18.259	14.656	35.834	19.365	16.469
Више образовање	3.682	1.875	1.807	4.372	2.094	2.278
Високо образовање	4.336	2.311	2.025	6.380	2.944	3.436
Непознато	367	228	139	192	76	116

1.3.5 Родна равноправност у систему здравствене заштите

У граду је седиште Здравственог центра Ужице, који је основан Одлуком Скупштине Републике Србије 02 бр 464 од 26. јула 1990.године.

У саставу Центра функционишу: дом здравља, општа болница, медицинско снабдевање и заједничка служба.

Законом о здравственој заштити, а у складу са Планом мреже здравствених установа, регулисано је да Здравствени центар обавља

- примарну здравствену заштиту (домови здравља),
- стационарну здравствену делатност (болнице),
- специјалистичко консултативну делатност (домови здравља и болнице)

Такође, Здравствени центар пружа здравствену заштиту становништву Републике Српске, северног дела Црне Горе и грађанима из бивших република Југославије који имају статус избеглих и прогнаних лица, расељеним лицима са Косова, као и великом броју туриста у јеку туристичке сезоне.

У Дому здравља Ужице у периоду 01.01.2020. – 01.01.2022 година извршен је 577 077 превентивни преглед одраслог становништва. Конкретан податак о броју прегледаних жена од 7-99 година је 36 848. У Дому здравља је на здравственој заштити одраслих, деце, школске деце, жена и стинатолошкој здравственој заштити деце и одраслих у овом периоду радио укупно 71 лекар.

1.3.6 Родна равноправност у систему социјалне заштите

Центар за социјални рад реализује стручне послове из области социјалне заштите. Целокупна организација рада условљена је потребом да се прате и проучавају социјални проблеми, анимира заједница у правцу решавања ових проблема и спроводи превентивни и куративни рад кроз заштиту свих категорија: деце, одраслих и старих.

Делатност Центра се развијала у оној мери у којој је сагледавана глобална социјална политика, у правцу који је пракса наметала и у мери којој је социјална наука напредовала. Услови рада и простор у коме се реализују активности (непосредна заштита корисника и саветодавни рад), углавном задовољавају потребе, како корисника тако и запослених.

Социјална заштита се обезбеђује кроз партнерску мрежу јавног и сектора грађанског друштва која пружа низ институционалних и ванинституционалних услуга грађанима у руралном и урбаном подручју града.

Кључне институције које делују у овој области су: Центар за социјални рад, Домско одељење Центра за социјални рад – Дом за старе на Забучју, Градски Центар за локалне услуге, Црвени крст и преко 10 организација грађанског друштва које су на директан или индиректан начин укључене у пружање услуга социјалне заштите. У претходном периоду град Ужице је значајно унапредио систем социјалне заштите развојем нових ванинституционалних услуга социјалне заштите: дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, помоћ у кући за старије особе, помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом, саветовалиште за породицу, СОС телефон за жртве породичног насиља, прилагођени превоза за кориснике Дневног боравка за младе и децу са сметњама у развоју превоз за децу са инвалидитетом, социјално становање у заштићеним условима, становање уз подршку за младе који се осамостаљују.

1. Дневне услуге у заједници

Табела 13. извор евиденција ЦСР Ужице

Број носилаца права на НСП у децембру 2021.г	
Жене	82
Мушкарци	78
Укупно	160

Што се тиче узрасних група највише је корисника из групације одраслих, затим следе старији и деца, док је најмање корисника из групе младих. Уочава се да је у укупном броју корисника изједначена заступљеност жена у односу на број мушкараца, да највише корисника има са завршеном средњом школом. Када говоримо о пребивалишту корисника можемо истаћи да је сеоско становништво заступљеније у односу на градско, што говори да су наше услуге грађанима сеоских средина теже доступне услед неразвијене инфраструктуре и непостојања организованог јавног саобраћаја.

Табела 14. Број корисника новчане социјалне помоћи
извор евиденција ЦСР Ужице

Број корисника права на НСП у децембру 2021. године на територији града Ужица	
Број носилаца/тељки права на НСП у сеоској средини	30
Број чланова/ца породице/домаћинства корисника/ца НСП у сеоској средини	35

Број носилаца/тељки права на НСП у градској средини	130
Број чланова породице/домаћинства корисника/ца НСП у градској средини	213
Број једнородитељских породица корисника/ца НСП у сеоској средини	2
Број чланова/ца једнородитељских породица корисника/ца НСП у сеоској средини	5
Број једнородитељских породица корисника/ца НСП у градској средини	17
Број чланова/ца једнородитељских породица корисника/ца НСП у градској средини	36
УКУПНО	468

1.3.7 Насиље у породици и партнерским односима

Насиље према женама је феномен који познају све епохе, сви простори и сви облици уређења друштвених заједница. Стрес изазван Социјалном изолацијом, услед пандемије корона вируса, значајно повећава тензије и ризик од породичног и социјалног насиља над женама и децом. Новонастала ситуација је глобално више утицала на жене, повећавајући и њихову економску неизвесност. Поред стреса током пандемије, корона вируса, свакодневни живот у изолацији не само да се променио већ је постао и снажнија претња маргинализованим групама. Социјална изолација изместила је сва дружења и дешавања на друштвене мреже. С обзиром да су медији једини прозор у свет, а друштвене мреже једини вид интеракције у условима социјалног дистанцирања, то је њихов утицај на формирање свести јавног мњења интензивнији неко икад. Медији и даље исказују и подстичу патријархалне културне обрасце и стереотипизирани родне улоге жена и мушкараца. Сексизам је присутан у медијском говору, посебно ако је реч о приказивању жена које се налазе на функцијама и позицијама одлучивања у политичкој, јавној и привредној сфери. С тим у вези је рад на питањима

родне равноправности на локалном нивоу од изузетне важности за повећање отпорности локалне заједнице негативним трендовима у области породичног насиља.

За спречавање насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици надлежни су: полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови као надлежни државни органи и центри за социјални рад, као установе.

Поред надлежних државних органа и центара за социјални рад, у спречавању насиље породици и пружању подршке жртвама насиља учествују и установе у области: дечје и социјалне заштите, образовања, васпитања, здравства као и тела за родну равноправност на нивоу локалних самоуправа. Подршку жртвама насиља могу да пруже и друга правна и физичка лица те удружења.

Вишеструка дискриминација жена

Вишеструка дискриминација осим родних, указује на разлике у раси, боји, етничкој и друштвеној припадности, генетским карактеристикама, језику, вери или веровању, политичком или другом мишљењу, припадности националној мањини, имовини, рођењу, инвалидитету, старости, сексуалној оријентацији или друштвено-економском статусу, које морају такође бити узете у обзир приликом решавања питања равноправности између жена и мушкараца.“ (Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу, начело).

Жене из руралних подручја су недовољно препознате и укључене у развој својих заједница, као последица изостанка институционалне подршке за економско оснаживање. Истраживања, као и различита искуства, потврдила су да се жене које живе у руралним подручјима имају лошији приступ информацијама и услугама. Ретко су препознате као носиоци финансијске ситуације у својој породици и веома често дискриминисане због природе посла којим се баве. Упркос чињеници да традиционално окружење пољопривреду препознаје као „мушки“ посао жене су својим залагањем показале да једнако добро обављају ову делатност.

Финансијска независност за жене у сеоским подручјима је готово незамислива.

Доступност едукација и информација је далеко мања када се упореди са женама у урбаним срединама. Све ове

одлике руралних средина чине ове жене далеко подложније дискриминацији и то посебно вишеструкој дискриминацији.

Табела 15 - Број пријава насиља у периоду 2018-2021 године

Извор ЦСР Ужице

Година	2018	2019	2020	2021	Укупно 2018- 2021
Број пријава насиља	224	297	265	241	1027

Табела 15а - Број пријава насиља у периоду 2018-2021 године

Извор Тужилаштво

Година	2018	2019	2020	2021	Укупно 2018- 2021
Број пријава насиља	221	249	210	172	852

Табела 16 - Број пријава насиља у периоду 2018-2021 године по врсти насиља
Извор ЦСР Ужице

Врста насиља	Година			
	2018	2019	2020	2021
Доминантна врста насиља				
ПСИХИЧКО	153	222	132	117
ЕКОНОМСКО	0	0	0	0
УЗНЕМИРАВА ЊЕ	0	0	0	0
ФИЗИЧКО	70	74	132	124
ОСТАЛО	1	1	1	0

Табела 16 а - Број пријава насиља у периоду 2018-2021 године по врсти насиља
Извор Тужилаштво

Врста насиља	Година			
	2018	2019	2020	2021
Доминантна врста насиља				
ПСИХИЧКО	67	73	77	65

ЕКОНОМСКО	0	0	0	0
УЗНЕМИРАВА ЊЕ	42	40	35	20
ФИЗИЧКО	112	136	98	87
ОСТАЛО	0	0	0	0

Табела 17 - Број починилаца насиља

Извор Полицијска управа

Врста сродства жртвом	са	2018	2019	2020	2021
БИВШИ СУПРУГ		23	22	11	23
СУПРУГ		82	78	83	56
ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР		38	44	34	48
СИН		44	56	51	55
БИВШИ ВАНБРАЧНИ		/	/	/	/

ПАРТНЕР				
ОТАЦ	12	26	24	18
СУПРУГА (БРАЧНА, ВАНБРАЧНА)	10	14	10	18
БИВША СУПРУГА	4	4	5	7
ОСТАЛЕ РЕЛАЦИЈЕ	63	92	90	85

*Табела 17а - Број починилаца насиља
Извор Тужилаштво*

<i>Врста сродства са жртвом</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
БИВШИ СУПРУГ	14	21	12	12
СУПРУГ	85	92	79	71
ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР	9	7	11	6

СИН	42	51	49	36
БИВШИ ВАНБРАЧНИ ПАРТНЕР	3	4	2	1
ОТАЦ	9	12	10	11
СУПРУГА (БРАЧНА, ВАНБРАЧНА)	5	3	4	4
БИВША СУПРУГА	3	1	2	3
ОСТАЛЕ РЕЛАЦИЈЕ	51	58	41	28

“Женски центар Ужице” у оквиру услуге СОС телефона за жртве породичног и партнерског насиља води евиденцију о насиљу у складу са Правилником о ближим условима и стандардима о пружању услуге СОС телефона за жене са искуством насиља ("Службени гласник РС", бр. 93 од 13. новембра 2015, бр. 90 од 26. јуна 2020).

Табела 18 - Број позива на СОС телегон у периоду 2018-2021 године по врсти насиља

Извор – евиденција СОС услуге

Врста насиља	Година			
	2018	2019	2020	2021
Доминантна врста насиља				
ПСИХИЧКО	91	84	98	90
ЕКОНОМСКО	53	41	48	47
СЕКСУАЛНО	6	7	15	17
ФИЗИЧКО	58	56	69	55
ПРОГАЊАЊЕ	14	13	19	6
ЗАНЕМАРИВА ЊЕ	1	2	4	1

Табела 18 а – укупам број позива на СОС телефон у периоду 2018 -2021 године

Извор – евиденција СОС услуге

Година	2018	2019	2020	2021	Укупно 2018- 2021
Број позива	1063	1051	1027	1021	4162

1.3.8 Безбедност у заједници

У свету постоји више стотина иницијатива, програма и пројеката, који теже ка томе да се човек као индивидуа осећа безбедно. Ипак, не постоји заједнички став о кључним чиниоцима безбедне заједнице, јер сваки град, општина, или месна заједница имају своје специфичне проблеме и изазове. Управљање градовима је у савременим околностима главни чинилац очувања безбедности на глобалном нивоу. Зато је увек потребно проценити и направити анализу стања безбедности у сопственој заједници.

Безбедност заједнице је значајна димензија људске безбедности, чији је циљ да, у складу са дугорочним циљевима човека као индивидуе, заштити људски живот од претњи. Према концепту људске безбедности, институције су дужне да обезбеде сталну заштиту уместо повремене, односно да делују превентивно, а не реактивно. Заштита би требало да буде у складу са потребама људи. С обзиром на то да је људска безбедност окренута човеку и да треба да штити, различити државни органи израдили су нове стратегије деловања у складу са новим безбедносним окружењем и реалношћу, увидевши да изазове и претње није могуће самостално решити.

Безбедност у заједници подразумева активни заједнички рад различитих актера на локалном нивоу ради сузбијања насиља, нереда и криминалних активности и повећања квалитета људског живота.

У периоду од 2018-2021. године, по подацима Полицијске управе Ужица на територији града Ужица догодило се 1.181 саобраћајних незгода.

У наредној табели приказани су подаци о учешћу жена и мушкараца у саобраћајним несрећама на територији града Ужица из којих се чита да су оне мање партиципирале у саобраћајним прекршајима.

Табела 19 - Број саобраћајних незгода у периоду 2018-2021 према полу

Број саобраћајних незгода		Број лица	Број лица			
			м	ж	непознато	
УКУПНО		1355	3125	2374	773	68
Ужице	2018	379	817	606	186	25
	2019	372	870	652	200	18
	2020	293	736	554	172	10
	2021	311	792	562	215	15

1.3.9 Спорт

Физичко васпитање представља основу школског спорта. Школски спорт и школско физичко васпитање су међусобно повезани многоструким и сложеним везама и међусобно се допуњују, делећи заједничке темељне циљеве: допринос здрављу и складном развоју личности.

Основна улога школског спорта је да свим ученицима, без обзира на узраст, пол, способности и друге разлике, омогући учествовање у спортским активностима и тако допринесе физичком и менталном здрављу и развоју.

Рекреативни спорт - Бављење спортом мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, у складу са природном средином и друштвеним окружењем, фер, толерантно, етички прихватљиво, одговорно, независно од злоупотреба и циљева који су супротни спортском духу и доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичких способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство. У члану 4. Закона о спорту истиче се да свако има право да се бави спортом.

Према подацима Светске здравствене организације (WХО), чак 10% светског становништва чине особе са инвалидитетом (ОСИ), а сличан проценат је и у локалним срединама. Спорт за све, у оквиру своје области обухвата и спорт особа са инвалидитетом, те је и овој теми важно посветити пажњу при анализи стања.

Врхунски спорт је област која обухвата спортске активности, које за резултат имају изузетне (врхунске) резултате и спортске квалитете. Циљ врхунског спорта на територији града Ужица је препознавање најталентованијих спортиста, повезивање науке и праксе ради постизања врхунских спортских резултата и омогућавање несметаног развоја и напредка већ ранжираним врхунским спортистима у свим узрасним категоријама а ради бољег позиционирања Града Ужица на националној и међународној спортској сцени.

Табела 20 - Структура спортских грана по заступљености и полу

Р.бр.	СПОРТСКА ГРАНА	ЗАСТУПНИЦИ/ЦЕ		УКУПНО	СПОРТИСТИ/КИЊЕ		УКУПНО
		М	Ж		М	Ж	
1. 1	Фудбал	10	0	10	950	30	980
2.	Рукомет	1	0	1	50	0	50
3.	Одбојка	1	2	3	50	350	400
4.	Кошарка	7	0	7	680	80	720
5.	Атлетика	2	0	2	60	55	115
6.	Пливање	4	0	4	430	410	840
7.	Гимнастика	2	1	3	0	30	30
8.	Бициклизам	1	0	1	10		10

9.	Тенис	2	0	2	12	6	18
10.	Бокс	2		2	30	0	30
11.	Стрељаштво	2	0	2	15	10	25
12.	Стони тенис	1	0	1	20		20
13.	Карате	3	1	4	120	50	170
14.	Шах	4	0	4	40	0	40
15.	Кик бокс	1	0	1	20	4	24
16.	Планинарење	4	1	5	230	200	430
17.	Аикидо	1	0	1	12	2	14
18.	Остали борилачки спортови	1	0	1	30	8	38
	Укупно	49	5	54	2759	1235	3944

Из свега се да закључити да су жене у незадовољавајућем броју и проценту заступљене у спорту у односу на мушкарце.

1.3.10 Родна равноправност и климатске промене

(заштита животне средине, циркуларна и зелена економија, и информациона технологија/дигитална економија)

Органи надлежни за заштиту животне средине обезбеђују једнаке могућности за жене и мушкарце у систему

управљања природним ресурсима и право на информисање о стању животне средине. Приликом управљања људским ресурсима разматрају се и уважавају различити интереси, потребе и приоритети жена и мушкараца. ЈЛС приликом планирања, управљања и спровођења планова, пројеката и политика заштите животне средине спроводи поступак уродњавања.

Нови Закон о родној равноправности (чл. 42) регулише примену политике једнаких могућности за жене и мушкарце у области заштите животне средине и обавезу интегрисања родне перспективе и овој интерсекторској области. Прелазак са линеарне на циркуларну економију донеће промене у начину функционисања привреде, као и шансе за отварање нових радних места, развој предузетништва и социјалног предузетништва. Велике промене очекују се као резултат започетих процеса декарбонизације економије у Европи и односе се на готово све секторе укључујући и секторе у којима су жене мање заступљене попут енергетике, или попут заштите животне средине, на пример у делу управљања отпадом и отпадним водама, као и управљања природним ресурсима.

Увођење родне димензије у политике климатских промена такође је посебно важно. Крајем 2019. године припремљен је Нацрт извештаја за успостављање мониторинга родно осетљивог извештавања у област климатских промена, у оквиру кога је припремљен Предлог оквира за мониторинг родно осетљивих података у области климатских промена (развијен у оквиру пројекта „Успостављање оквира транспарентности у Републици Србији” који спроводи Министарство заштите животне средине, уз подршку UNDP/GEF), који пружа смернице у којим областима је потребно интегрисати родну димензију и аспекте животне средине и у оквиру њега је идентификовано седам ширих области (приступ ресурсима, учешће у домену доношења одлука, привреда и економија, потрошња и стилови живота, образовање, здравље и знање, ставови и понашање у вези са животном средином).

Ово посебно треба нагласити стога што су претходне родно–сензитивне анализе у овој области показале да: мушкарци мање од жена учествују у активностима и институционалним активностима управљања хемикалијама и заштитом животне средине; као и да су, међу професионалним корисницима у појединим секторима индустрије, транспорта, безбедности, мушкарци потенцијално изложенији POPs хемикалијама.

Родни дисбаланс је високо изражен у технолошком, односно ИКТ сектору, који представља најбоље перспективе за напредовање и у економском погледу и у погледу учешћа у креирању будућности. Подаци о родној структури указују на доминантно учешће мушкараца у ИКТ сектору, који чине две трећине запослених у целом сектору.

Родна равноправност у области културе

Посебне мере које се одређују и спроводе у овој области обухватају:

- 1) подршку културним програмима који се финансирају из јавних средстава који доприносе промовисању родне равноправности и спречавање и сузбијање родних стереотипа и предрасуда;
- 2) успостављање уравнотежене заступљености полова у органима управљања и надзора у установама културе које те органе имају, у складу са законом којим се уређује област културе.

1.3.11 ДЕФИНИСАЊЕ ОПШТИХ ЦИЉЕВА ЛАП

ОПШТИ ЦИЉ 1: Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

Разумевање друштвене условљености формирања родних, генерацијских, као и професионалних идентитета, њихових међусобних корелација, представља потенцијал за друштвену промену у правцу остваривања једнакости међу људима на темељу правичне расподеле добара и друштвеног утицаја међу члановима једне заједнице.

Међутим, наилазимо на низак степен разумевања људи о свом родном идентитету, односно родни и други идентитети доживљавају се као нешто што је унапред дато и одређено и као такво није подложно променама.

Као последицу горе наведеног имамо низ мизогиних и других предрасуда у друштвеном, односно јавном животу.

ОПШТИ ЦИЉ 2: Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности

Институционални механизми за родну равноправност на нивоу локалне самоуправе представљају значајне актере за унапређивање положаја жена кроз циљане активности и стратегије које препознају специфичне потребе локалне

заједнице.

Родна равноправност је у интересу свих жена и мушкараца, као и друштва у целини, и рад на умањивању разлика у доступности ресурсима, приступу местима одлучивања, као и рад на успостављању родног баланса у сфери јавног и приватног живота захтева напоре свих активних друштвених актера, почевши од локалне заједнице, преко организација цивилног друштва, институционалних механизма за родну равноправност, политичких партија, социјалних партнера и институција државног система.

Као кључни недостаци у институционалном оквиру за родну равноправност идентификовани су: недефинисан начин примене Закона о равноправности полова, процедура и инструмената, недовољни капацитети и активности локалних механизма за родну равноправност, недостатак иницијатива локалних механизма.

Осим подизања капацитета локалних механизма, потребно је чвршће дефинисати процедуре и примену законских одредби, али и радити на сензибилизацији и подизању капацитета служби и органа локалне самоуправе како би се омогућила боља примена Закона.

ОПШТИ ЦИЉ 3: Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

Правни поредак је уклонио препреке, да жене могу да бирају и буду биране, без дискриминације, да равномерно учествују у расподели функција власти, на местима одлучивања путем именовања, постављања и делегирања. Ипак, политичка пракса показује другачије, па су жене и данас, мање заступљен пол на местима одлучивања.

Од изузетног је значаја да жене равноправно учествују и у креирању економске и развојне политике. У процесима одлучивања у овим областима, није обезбеђен равноправан приступ, упркос томе што имају капацитета, знања, потреба и интереса да учествују у планирању и уобличавању економске и развојне политике у целини.

ОПШТИ ЦИЉ 4: Унапређење система заштите жена жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици.

У патријархалном друштву, у коме су различите родне улоге намењене мушкарцима и женама, а улоге и особине мушкараца су привилеговане, жене и девојчице су чешће и озбиљније од мушкараца и дечака погођене различитим облицима родно заснованог насиља. Насиље над женама је најчешћи облик кршења женских људских права.

У Републици Србији девојчице и жене су још увек често изложене озбиљним облицима насиља као што су насиље у породичним и партнерским односима, сексуално узнемиравање, силовање и прогањање.

Евидентан је и недостатак међусекторске сарадње и/или умрежености и усклађености рада свих релевантних институција и специјализованих невладиних организација.

1.3.7. Табеларни приказ Локалног акционог плана за родну равноправност Града Ужица

Општи циљ 1.	Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процент грађана и грађанки који имају негативан став према родној равноправности је смањен за најмање 10 процентних поена у току реализације ЛАП за родну равноправност.	Низак степен разумевања људи о свом родном идентитету, односно родни и други идентитети доживљавају се као нешто што је унапред дато и одређено и као такво није подложно променама. Као последицу горе наведеног имамо низ мизогиних предрасуда у друштвеном, односно јавном животу.	Процент грађана и грађанки ЈЛС наклоњен идеји родне равноправности је повећан за најмање 20 процентних поена а проценат грађана и грађанки који имају негативан став према родној равноправности је смањен за најмање 10 процентних поена у току реализације ЛАП за родну равноправност.	Извештаји евалуацији ЛАП
Посебни циљ 1.1.	Повећани капацитети и знање руководиоца/руководитељки и запослених у органима локалне самоуправе, јавним предузећима и институцијама о родној равноправности		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Ниво знања руководиоца и запослених у органима јавне власти, јавним предузећима и институцијама о узроцима, последицама и раширености родне дискриминације.	Кроз процес усвајања Европске повеље о родној равноправности унапређени су капацитети и знања о родној равноправности али постоји потреба већег обухвата руководећег кадра и запослених и посебно жена.	Сви руководиоци и запослени/запослене у органима јавне власти јавним предузећима и институцијама способни су да препознају видове непосредне и посредне дискриминације жена.	Извештаји евалуацији ЛАП

Мера 1.1.1.	Подизање нивоа свести руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти, јавним предузећима и институцијама о узроцима, последицама и раширености дискриминације и вишеструке дискриминације жена и о принципима уважавања и поштовања различитости.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број програма обуке и број учесника у програмима обуке који су обухватили и упознавања са Европском повељом о равноправности на локалном нивоу .	Нису организовани посебни програми обуке у овој области.	Најмање 40 % функционера и функционерки и запослених у органима локалне самоуправе у јавним предузећима и институцијама укључено у програме едукације о родној равноправности.	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 1.1.1.1.	Редовне и обавезујуће обуке за људска права и родну равноправност, као и за комуникацију на принципима уважавања и поштовања различитости руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти, јавним предузећима и институцијама		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих обука и полазника	Савет за родну равноправност, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2023-2026
Посебан циљ 1.2.	Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		

Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процент грађана и грађанки ЈЛС упознатих са начелима родне равноправности	<p>Доминирају традиционални обрасци о улогама и равноправности полова</p> <p>Целокупна медијска слика доводи жене у неравноправан положај. Сексуализација женског тела је толико доминантна, да је она преузела примат и на друштвеним мрежама. У коментарима вести, односно медијских садржаја јасно се може видети, да конзументи оваквог садржаја, без обзира на пол, изражавају висок степен мизогеног понашања.</p>	Процент грађана и грађанки ЈЛС оптерећених родним предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЈАП за родну равноправност	Извештај реализацији ЈАП
Мера 1.2.1.	Континуирано вођење медијских и информативних кампања о узроцима и последицама родно засноване дискриминације и механизмима заштите, укључујући и заштиту од вишеструке дискриминације, кампања за заговарање родне равноправности уз промоцију примера добрих пракси и Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Организоване медијске и информативне кампање и промоције Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу	Усвојена Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу. Није било промотивних активности	Промовисана начела родне равноправности и Европска повеље о родној равноправности на локалном нивоу	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 1.2.1.1.	Организовање кампања промоције Европске повеље о родној равноправности и нивоа свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања	Савет родну равноправност, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2022-2026
Активност 1.2.1.2.	Информисање јавности о значају, циљевима и мерама из овог ЛАП и редовно периодично извештавање о резултатима спровођења ЛАП о родној равноправности.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број и врста активности у циљу информисана јавности о значају, циљевима и мерама из овог ЛАП и редовних периодичних извештаја о резултатима спровођења ЛАП о родној равноправности.	Савет за родну равноправност, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Општи циљ 2.	Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Напредак у области родне	Доминирају традиционалне	Напредак у области родне	Извештај о евалуацији

равноправности у доменима; јавни и политички живот, равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама, равноправно учешће жене и мушкарца у сектору рада, образовања, и здравља.	вредности везане за улогу жена у јавном и политичком животу, у родитељству и породичним обавезама и домену рада и запошљавања.	равноправности у домену рада, образовања, социјалне заштите, здравља и јавног и политичког живота.	ЈАП
Посебан циљ 2.1.	Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број мера и доступност мера друштвене подршке одговорном родитељству и бризи о немоћним члановима породице, посебно женама са изразито неповољним положајем у породицама у руралним подручјима, породицама са малом децом, једно родитељским породицама и сиромашним породицама.	<p>Популациона и демографска политика и родни стереотипи доводе до тога да се родитељство види првенствено као одговорност и улога жена, а младе жене се доживљавају првенствено као будуће мајке. Ово је уједно један од основних разлога институционалне и индивидуалне дискриминације према женама на тржишту рада. Неповољан положај жена је изражен у свим типовима породица, али је највидљивији у породицама у руралном подручју, сиромашним породицама, породицама са малом децом, као и у случајевима самохраних родитеља, који су углавном жене.</p> <p>Доступност услуга за бригу о деци</p>	<p>Време проведено у неплаћеним пословима равномерно је распоређено између мушкараца и жена.</p>	Извештај о евалуацији ЈАП

	није одговарајућа, посебно у домену постизања равнотеже професионалног и приватног живота. Особе које су радно неактивне због бриге о деци или другим члановима породице су готово искључиво жене.		
Мера 2.1.1.	Промовисати равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања, кроз медијске садржаје и едукације о значају и улози жене као мајке и као друштвено корисне особе.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Организоване промотивне кампање и едукације о значају равноправне улоге жена и мушкараца .	Нису организоване кампање	Подигнута свест о значају равноправне улоге жена и мушкараца у родитељству и породичним обавезама.	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 2.1.1.1.	Организовање кампањи популарисања равноправне улоге мушкарца у родитељству и породичним обавезама		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања	Савет за родну равноправност у сарадњи са Комисијом за родну равноправност и организацијама цивилног сектора	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2023-2027
Активност 2.1.2.1.	Развијање услуга социјалне заштите из надлежности ЈЛС које недостају као подршка угроженим групама		

Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Утврђене потребе за развојем нових услуга социјалне заштите, развијене и доступне услуге женама из посебно осетљивих група	Савет за родну равноправност Центар за социјални рад, Центар за развој услуга социјалне заштите града Ужица Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Посебни циљ 2.2.			
Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу			
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процентуално учешће жена у саставу извршне власти у ЈЛС	Повећање видљивости политичарки и њихове активности на увођењу родне перспективе у локалне политике је неопходно. Женска одборничка група није формирана.	Формирана Женска одборничка мрежа која је активна и функционална	Акт о формирању ЖОМ Извештаји о раду
Мера 2.2.1.	Упостављање и јачање женске одборничке мрежу и њеног утицаја и обезбедити обавезне консултације о питањима значајним за родну равноправност.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Утицај женске одборничке мреже на итања значајним за родну равноправност и заступљеност жена у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима.	Жене су углавном онај мање заступљен пол у процесима одлучивања, посебно тешко је женама из двоструко и вишеструко дискриминисаних група да остваре неки утицај и заступају своје специфичне потребе, јер је потребно да превазуђу вишеструке препреке како би могле да учествују у јавном и политичком животу.	Женска одборничка мрежа има утицаја у доношењу свих одлука значајних за родну равноправност.	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 2.2.1.1.	Утврдити и предузети посебне мере ради стварања услова већег учешћа жена на позицијама одлучивања у државним управама, јавним агенцијама и јавним предузећима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Утицај жена на одлучивање у државним управама, јавним агенцијама и јавним предузећима	Скупштина Општине Одбор а родну равноправност	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Посебни циљ 2.3.	Побољшан економски положај жена и статус жена на тржишту рада		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

<p>Смањен удео жена у укупном броју незапослених и повећан број програма намењених запошљавању и економском оснаживању жена и женском предузетништву.</p>	<p>Неповољни положај жена у пословном сектору резултат је веће оптерећености жена бригом о породици и домаћинству и различитих форми дискриминације родних предрасуда. У политикама и прописима непосредно усмереним на регулисање и развој предузетништва, родна перспектива није довољно укључена те ове политике и прописи не препознају специфичне проблеме жена у предузетништву, нити омогућавају специфичне облике подршке.</p>	<p>Напредак у нивоу родне равноправности у домену новца, рада и времена.</p>	<p>Релевантни статистички подаци и Извештај о евалуацији ЈАП</p>
<p>Мера 2.3.1.</p>	<p>Активно подстицати креирање мера које ће допринети формалној запослености жена, посебно старијих жена и припадница рањивих група</p>		
<p>Показатељ резултата</p>	<p>Почетна вредност</p>	<p>Циљна вредност</p>	<p>Извор потврде</p>
<p>Број програма намењених запошљавању и економском оснаживању жена, посебно жена из угрожених група и у руралном подручју</p>	<p>Активне мере запошљавања још увек не утичу значајно на побољшање положаја жена на тржишту рада. Жене поседују и мање некретнина регистрованих на своје име, што им отежава</p>	<p>Економско оснаживање жена приоритет у програмима запошљавања подржаних од стране локалне самоуправе</p>	<p>Извештај о евалуацији ЈАП Извештаји о реализацији ЈАПа за запошљавање</p>

	добијање кредита услед недостатка средстава обезбеђења за улазак жена у предузетништво.		
Активност 2.3.1.1.	Подстицање женског предузетништва и обуке за покретање пословне иницијативе посебно за жене из вишеструко дискриминисаних група и у сеоским подручјима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број креираних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва и број жена са села укључених у програм подршке	ЈЛС Савет за родну равноправност Национална служба запошљавања Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, Донаторска средства	2023-2027
Активност 2.3.2	Подстицање жена за програме преквалификације и стицање вештина које им повећавају конкурентност на тржишту рада а посебно из жена из вишеструко дискриминисаних група		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број реализованих програма преквалификације и стицање вештина и број жена које су укључене у програме	ЈЛС Савет за родну равноправност Национална служба запошљавања Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, Донаторска средства	2023-2027
Посебан циљ 2.4.	Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Приступ правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити и правичном обештећењу вишеструко дискриминисаних ирањивих група жена.	Жене су генерално углавном онај мање заступљен пол у процесима одлучивања, посебно тешко је женама из двоструко и вишеструко дискриминисаних група да остваре неки утицај и заступају своје специфичне потребе,	Припаднице и припадници рањивих група са искуством вишеструке дискриминације имају приступ правди и правичном обештећењу	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 2.4.1.	Применити подстицајне мере за побољшање положаја жена, посебно припадница рањивих група, у њиховим срединама		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број мера подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди,	Друштвена маргинализација и недостатак ресурса повећавају ризик сиромаштва код вишеструко	Креиране и примењене мере подршке	Извештај о евалуацији ЈАП
образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити.	дискриминисаних и група жена и тиме отежавају и приступ правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити.		
Активност 2.4.1.1.	Реализација, укључујући афирмативне мере, програма подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број креираних и реализованих програма	ЈЛС Савет за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2023-2027
Посебан циљ 2.5.	Побољшано здравље жена и унапређење свести жена о важности превентивних прегледа		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Равноправан приступ здравственим услугама и проценат жена које су обавиле прегледе у вези репродуктивног здравља	Женама, а нарочито припадницама рањивих група, није обезбеђен довољан ниво приступа квалитетној здравственој заштити. Распољиви финансијски, технички и људски ресурси у овој области нису били ни довољни ни одрживи.	Унапређен приступ здравственој заштити и повећан проценат жена обухваћених превентивним прегледима.	Извештај дома здравља, Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 2.5.1.	Афирмација и подизању свести жена о важности превентивних прегледа сталним акцијама здравствених радника/радница са нагласком на жене на селу (методом индивидуалног разговора, „од врата до врата“)		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број и врста активности на афирмација и	Нису организоване активности на	Сталне активности на	Извештај Дома
подизању свести жена о важности превентивних прегледа	афирмација и подизању свести жена о важности превентивних прегледа.	афирмацији и подизању свести жена о важности превентивних прегледа са нагласком на жене на селу (методом индивидуалног разговора, „од врата до врата“)	здравља Извештај о реализацији ЛАП
Активност 2.5.1.1.	Омогућити превентивне прегледе за све жене без обзира на место становања, узраст или здравствено осигурање у циљу превенције и раног откривања малигнух болести.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број жена обухваћених превентивним прегледима	Савет за родну равноправност Дом здравља, Савет за здравље	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2023-2027

Активност 2.5.1.2.	Подржати рад здравствених медијаторки, повећати и олакшати доступност здравственим услугама, укључујући оне везане за репродуктивно здравље, имајући у виду обезбеђење приступности и припадницама вишеструко дискриминисаних и рањивих група.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Доступност здравственим услугама, посебно припадницама вишеструко дискриминисаних и рањивих група.	Савет за родну равноправност Дом здравља, Савет за здравље	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023-2027
Посебан циљ 2.6.	Остваривање родне равноправности у образовању		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Равноправан приступ свим нивоима образовања	Неједнакост у образовању задржала се у неким мањинским групама, јер један део популације не успева да оствари законом	Деца шлолског и предшколског узраста са едукованим наставним и васпитачким кадром	Извештај о евалуацији ЈАП

	загарантовано право на основно образовање,. Родна неједнакост огледа се и у сегрегацији образовних профила, где и даље преовлађује традиционална подела на „мушка” и „женска” занимања.	информисана о родној равноправности	
Мера 2.6.1.	Унапређивање компетенција запослених у образовању и васпитању путем увођења обавезних образовних програма о родној равноправности.		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Реализација образовних програма о родној равноправности	Нема посебних програма	Сви наставници прошли образовне програме о родној равноправности и заступају принципе родне равноправности у свом просветном раду.	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 2.6.1.1.	Реализација континуираних обука запослених на тему родне равноправности у свим школама на нивоу локалне самоуправе као и даља презентација представљена школској деци о важности теме родне равноправности.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број реализованих обука	Савет за родну равноправност Школе, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023-2027
Општи циљ 3.			
Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика			
Плански документ из кој је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављен систем и процедуре за увођење родне перспективе у локалне политике и доношење буџета и остале активности локалне самоуправе .	Политичка пракса показује да су жене мање заступљен пол на местима одлучивања а самим тим родна перспектива је недовољно укључена у локалне политике. Родно одговорно буџетирање је у почетној развојној фази и не постоје развијени капацитети за развијање родно сдентитивних политика на локалном нивоу.	Родна равноправност је део јавних политика, програма и буџета.	Извештај о евалуацији ЈАП

Посебни циљ 3.1.	Успостављени функционални механизми за родну равноправност на свим новоима		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Развијени додатни механизми за родну равноправност у ЈЛС	<p>Формиран и функционише Савет за родну равноправност, а ангажована лица раде на волонтерској бази.</p> <p>Формирана је Комисија за родну равноправност која није проактивна.</p> <p>Успостављен Тим за родно одговорно буџетирање, у самој ЈЛС постоји и лице за родну равноправност. Закон каже да у свим органима јавне власти који имају више од 50 запослених или радно ангажованих лица, одређује се, из реда запослених, лице задужено за родну равноправност, чије надлежности прописује Закон о родној равноправности за која се захтева и да буде обучено за обављање послова везаних за родну равноправност. Ова законска одредба није испоштована и због тога долази до застоја у примени на члокалном нивоу.</p> <p>Планирано је да се успостави сарадња свих сектора на локалном</p>	Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима.	Извештаји о евалуацији ЈАП и буџета ЈЛС

	нивоу, што значи успостављање сарадње Савета за родну равноправност са невладиним организацијама на локалном нивоу, као и успостављање сарадње са одборима на регионалном и националном нивоу, ради размене искустава и јачање капацитета.		
Мера 3.1.1.	Успостављање Женске одборничке мреже, именовање лица за РР у институцијама и јавним предузећима која имају више од 50 запослених и успостављање редовних консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана .		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Донете одговарајуће одлуке о успостављању Женске одборничке Мреже и именовање лица за родну равноправност и институцијама и јавним предузећима који имају више од 50 запослених, активност Савета за родну равноправност и редовност консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана.	Женска одборничка мрежа није успостављена као механизам за родну равноправност. Лица за родну равноправност нису именована у институцијама и јавним предузећима која имају више од 50 запослених. Савет за родну равноправност нема издвојену културу консултација са удружењима грађана	Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима на основу јасно дефинисаних надлежности уз обезбеђену буџетску, материјалну и кадровску подршку.	Извештај о евалуацији ЈАП и буџет ЈЛС
Активност 3.1.1.1.	Доношење одговарајућих одлука ЈЛС о успостављању Женске одборничке мреже		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Успостављена Женска одборничка мрежа	Скупштина општине Савет за родну равноправност	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2024
Активност 3.1.1.2.	Стварање мреже актера за спровођење родне равноправности на локалном нивоу, покретање консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Сарадња и редовне консултације институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана	Савет за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Посебан циљ 3.2.	Родна перспектива укључена у сва стратешка документа усвојена на локалном нивоу		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родна анализа политика, програма , мера и буџета ЈЛС.	Политике дефинисане у стратешким, планским и другим документима по правилу нису родно осетљиве. Родна равноправност није препозната као питање развоја.	Родна равноправност је препозната као питање развоја и уведена је у све ЈАП за одређене области	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 3.2.1.	Доследна употреба родно осетљивог језика у прописима и службеној комуникацији органа ЈЛС.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно осетљив језик у прописима ЈЛС и службеној комуникацији	Није употребљаван родно осетљив језик у прописима ЈЛС и службеној комуникацији	У свим прописима и службеној комуникацији користи се родно осетљив језик	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.2.1.1.	Увођење родно осетљивог језика у документа и службену комуникацију у ЈЛС		

Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
У извештавању свих институција на локалном нивоу примењен родно осетљив језик	Савет за родну равноправност, Женска одборничка мрежа и надлежне службе ЈЛС	Буџет ЈЛС	2021-2025
Посебан циљ 3.3.	Родна анализа политика, програма, мера и буџета ЈЛС		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Поштовање приступа родне анализе политика, програма, мера и буџета ЈЛС пре усвајања	Неадекватна контрола и примена закона о родној равноправности, често доводи до занемаривање овог сегмента услед недостатка знања компетенција и залагања. Стручни кадар ЈЛС углавном нема адекватна знања из области равноправности полова.	Предлози политика, програма и мера се усвајају након анализе утицаја родности.	Доступни подаци у локалним институцијама
Мера 3.3.1.	Успоставити институционалну структуру са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање, родну анализу и процену утицаја на род.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављени механизми, примењена методологија, одговарајуће алати и процедуре за родну анализу буџета политика, стратешких докумената, програма и мера	Родна анализа политика, програма, мера и буџета ЈЛС занемарена услед недостатка знања компетенција и залагања. Стручни кадар ЈЛС углавном нема адекватна знања из области равноправности полова.	Успостављена институционална структура са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике, нарочито за родно одговорно буџетирање.	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.3.1.1.	Обезбедити континуирану едукацију и стицање одговарајућих знања и вештина за запослене у државним органима, институцијама и установама.		

Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број одржаних обука и учесника	ЈЛС, институционални механизми	Буџет ЈЛС, Донаторска	2023-2027
Број едукативних програма из области РОБа и учесника	Институционала тела ЈЛС за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Број едукативних програма из области Климатских промена и родне равноправности	Институционала тела ЈЛС за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Број програма и учесника едукације из области вишеструке дискриминације и родне равноправности	Институционала тела ЈЛС за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Број програма и учесника едукације из области животне средине и родне равноправности	Институционала тела ЈЛС за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023-2027
Посебан циљ 3.4.	Родно осетљива статистика и евиденција		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно разврстани статистички и други подаци	Нису систематски прикупљани и анализирани родно разврстани подаци. Многе установе и организације које обављају јавна овлашћења, јавна предузећа и привредна друштва не прикупљају и не евидентирају родно разврстане податке,	ЈЛС прикупља и евидентира родно разврстане податке	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 3.4.1.	Обезбедити да све евиденције које води ЈЛС буду родно осетљиве и да све локалне институције, установе и организације достављају извештај са подацима разврстаним по роду и другим основама друштвене рањивости.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Родна осетљивост евиденција које води ЈЛС и прикупљање и праћење података у свим локалним институцијама омогућава родно осетљиву анализу података	Приликом креирања политика органи јавне власти се не ослањају у довољној мери на родноосетљиву евиденцију и статистику. Не спроводе се анализе о утицају јавних политика на положај жена и мушкараца; не прикупљају се ни родно осетљиви подаци о примени посебних мера за унапређивање положаја рањивих група, што отежава мерење учинака политика и мера у области родне равноправности.	ЈЛС прикупља и евидентира родно разврстане податке и у креирању локалних политика ослања се у довољној мери на родно осетљиву евиденцију и статистику.	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.4.1.1.	Вођење родно осетљивих евиденција ЈЛС		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Родна осетљивост евиденција које ЈЛС води	Скупштина општине, надлежне службе, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС	Буџет ЈЛС	2023-2027
Активност 3.4.1.2.	Обавезивање институција, установа и организација које су у обавези да достављају извештаје о раду ЈЛС достављају извештај са подацима разврстаним по роду, доби, локацији, националном или етничком пореклу, инвалидности, језику, степену образовања и другим основама друштвене рањивости		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Родно и по другим основана разврстани подаци у извештајима свих институција, установа и организација које су у обавези да достављају извештаје о раду ЈЛС	Надлежне службе ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС, локалне институција, установе и организација	Буџет ЈЛС	2023-2027
Посебан циљ 3.5.	Родно одговорно буџетирање		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно одговоран буџет ЈЛС	На националном и локалном нивоу спроводе се активности у циљу увођења родно одговорног буџетирања. Увођење програмског буџета пружа значајне могућности за интегрисање родног буџетирања у редован буџетски процес. Тиме су се створили предуслови за примену родно одговорног буџетирања.	Родна равноправност уведена у буџет јединице локалне самоуправе сходно законом прописаним роковима.	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 3.5.1.	Обезбедити услове за родно одговорно доношење буџета ЈЛС		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родно одговоран буџет ЈЛС	Обезбеђени су само предуслови за за родно одговорно доношење буџета ЈЛС	Буџет се усваја по извршеној родној анализи	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.5.1.1.	Спровести едукацију о родном буџетирању за запослене у ЈЛС		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Спроведена едукација о родном буџетирању за запослене у ЈЛС	Надлежне службе ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС	Буџет ЈЛС	2023-2027
Активност 3.5.1.2.	Промовисати принцип родне равноправности и родно одговорног буџетирања у расподели јавних средстава путем јавних позива и конкурса.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Родно одговорна расподела средстава путем јавних позива и конкурса	Надлежне службе ЈЛС, институционални механизми за родну равноправност ЈЛС	Буџет ЈЛС	2023-2027
Посебан циљ 3.6.	Успостављени механизми сарадње са удружењима грађана (НВО).		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Механизми и континуитет сарадње	У претходном периоду, град Ужице је значајно унапредио сарадњу са удружењима грађана, кроз заједничке пројекте, акције и промоције. У наредном периоду, потребно је ову сарадњу још више унапредити, анимирати удружења да се још више ангажују, а ЈЛС да им уклони све административно формалне препреке у реализацији предстојећих пројеката.	Успостављен формални механизам сарадње Савета за родну равноправност са удружењима у циљу сарадње и редовних консултација у примени ЈАП за родну равноправност.	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 3.6.1.	Успостављање формалног и неформалног дијалога и периодичне консултације између институционалних механизма за родну равноправност и релевантних удружења грађана, посебно оних која се баве питањима женских права, у области спровођења овог ЈАП.		

Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Механизми и континуитет сарадње	Сарадња Саведта за РР и удружења грађана није довољно развијена мада постоје потенцијали. Континуирани дијалог није успостављен	Успостављен формални механизам сарадње Савета за родну равноправност са удружењима (НВО)	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 3.6.1.1.	Успоставити редовне консултације између институционалних механизма за родну равноправност и релевантних удружења грађана и подстицати и подржавати удружења грађана да у пројектима које реализују што више користе циљеве и мере из ЈАП.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Континуитет сарадње и консултација	Механизми за родну равноправност У ЈЛС, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2023-2027
Општи циљ 4	Унапређење система заштите жена жртава родно заснованог, партнерског и насиља у породици		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Ефикасност система заштите од родно заснованог насиља	Насиље над женама је најчешћи облик кршења женских људских права. Евидентан је недостатак међусекторске сарадње и/или умрежености и усклађености рада свих релевантних институција и специјализованих невладиних организација.	Смањен број жртава насиља	Извештај о евалуацији ЈАП
Посебан циљ 4.1.	Унапређивање нормативног оквира заштите од насиља над женама и јачање капацитета система заштите жена од насиља		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Сарадња и умреженост надлежних институција и организација	Недостатак међусекторске сарадње и/или умрежености и усклађености рада свих релевантних институција и специјализованих невладиних организација.	Ефикасна и благовремена заштита жртава родно заснованог насиља	Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 4.1.1.	Унапређивање система заштите жртава родно заснованог насиља		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Укљученост у систем заштите зртава родно заснованог насиља свих релевантних државних органа и институција и удружења	Недостатак међусекторске сарадње	Ефикасна и благовремена заштита жртава родно заснованог насиља	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 4.1.1.1.	Успостављање јединственог и стандардизованог система прикупљања, евидентирања и размене података разврстаних по врсти насиља и према односу између насилника и жртве, као и по основу друштвене рањивости,		

Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Укљученост у систем свих релевантних државних органа и институција и удружења које се баве сузбијањем насиља над женама и заштитом жртава у систем прикупљања и размене података	Механизми за родну равноправност у ЈЛС, Полиција, Тужилаштво, Суд, Дом здравља, Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС Донаторска средства	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 4.1.1.2.	Обезбеђена бесплатна правна помоћ жртвама насиља		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Функционисање института бесплатне правне помоћи	ЈЛС Одбор за родну равноправност	Буџет ЈЛС	2023-2027
Активност 4.1.1.3.	Смањено сензационалистичко извештавање о насиљу над женама и редовно и родно осетљиво информисање јавности о ефектима мера за спречавање и отклањање насиља над женама, механизмима заштите и изреченим санкцијама починиоцима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Медијско извештавање	Механизми за родну равноправност у ЈЛС, Локални медији	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2023-2027

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД УЖИЦЕ

СКУПШТИНА ГРАДА
Савет за родну равноправност
I Број: 06-4/22-8
Датум: 2. новембар 2022.године

ИЗВЕШТАЈ
О ЈАВНОЈ РАСПРАВИ СА ТРАЈАЊЕМ ОД 29. СЕПТЕМБРА 2022.ГОДИНЕ И
САСТАНКУ ОДРЖАНОМ ДАНА 2. НОВЕМБРА 2022.ГОДИНЕ

Дана 29. септембра 2022. године, на званичној интернет презентацији града Ужица, објављен је нацрт Акционог плана за родну равноправност града Ужица за 2023-2027, уз могућност да сви заинтересовани, путем сајта Града Ужица ("Заједно до добрих одлука") дају предлоге, сугестије и коментаре на нацрт Акционог плана за родну равноправност града Ужица за 2023-2027 све до 25. октобра 2022.године.

Заказан је састанак у оквиру јавне расправе за 2. новембар 2022.године у 16:00 часова у Великој сали Градске куће.

Путем сајта Града упућен је позив грађанима, невладиним организацијама и другим субјектима да доставе своје предлоге, примедбе или сугестије на нацрт Акционог плана за родну равноправност града Ужица за 2023-2027.

Такође, преко координатора за локалне организације особа са инвалидитетом и друге организације цивилног друштва упућени су мејлови удружењима, субјектима цивилног сектора са информацијама о јавној расправи и састанку у оквиру јавне расправе.

На састанку у оквиру јавне расправе, који је одржан дана 2. новембар 2022.године у Великој сали Градске куће, са почетком у 16:00 часова, поред представника обрађивача нацрта Акционог плана за родну равноправност града Ужица за 2023-2027, присуствовали су: помоћница градоначелника за популациону политику, члан Градског већа за финансије, чланови Савета за родну равноправност и заинтересовани грађани.

Након образложења нацрта Акционог плана за родну равноправност града Ужица за 2023-2027 који је дала Гордана Савић, чланица Савета за родну равноправност, присутни износили су своје предлоге, који су делом и уграђени у Акциони план за родну равноправност града Ужица за 2023-2027.

На самом отвореном састанку 2. новембар 2022.године било је примедби, предлога и сугестија на нацрт, па је он коригован у одређеним ставкама.

Јавна распра је завршена у 16:50 часова.

ПРЕДСЕДНИЦА
САВЕТА ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ
ПОМОЋНИЦА ГРАДОНАЧЕЛНИЦЕ

Мирјана Радивојчевић

ГРАД УЖИЦЕ

+381 (0) 31 590 135 • e-mail: predsednikskupstine@uzice.rs